

kerestem a *kapisztránusok* zárda főnökét, kivel továbbra is szívélyes viszonyban maradtam. Kértem, hogy a budai zárdában fekvő, Martinovicsiana címmel ellátott nagy halmazú okmányokba betekintést engedjen. Minthogy a levéltár a tartományi főnök rendelkezése alatt van: kérésemet nem teljesíthette, hanem megígérte jelzését azon időnek, midőn a tartományi főnök Budán lesz.

Értesítése után Budapestre mentem. A tartományi főnök legszívélyesebb készséggel vezetett az iratok betekintésére.

De azok nagy mennyisége igen sok időt igényelvén, körülményeim nem engedték azok áttanulmányozását, minélfogva nem érhettem el a kívánt eredményt.

Ezen iratokban a tanulmányozást és kutatást egy Budapesten lakó egyénnel — aki idejével rendelkezik — kellene eszközölni.

A tartományi főnök jelenleg éppen Budán van. Az illető *Tamás* Alajos, ki kedves, művelt úriember és jeles hazafi és kivel személyesen nagyon jó viszonyban is vagyok.

Különösen azonban az 1795-iki úgynevezett *Historica Domesticát* a kivégzés idejéről kell ki nyomozni, minthogy a szerzetesrendek ezen története a nap minden eseményét hiven jegyzi.

Hiszem, hogy ezen okmány nyomra vezet.

Midőn Fraknoi munkájának megírása céljából tanulmányozott, azon kijelentést tette, hogy azt hiven megírni nem lehet, mert az az uralkodót, I. Ferencet erősen kompromittálná; írt tehát egy hamisítványt a püspöki szék elnyerése okáért, mely hamisítványért annak idején a „Pesti Napló“-ban Kossuth Lajos alaposan megróttá.

Nekem — fájdalom — családi hagyományom semmi sincs. Boldogult atyám, ki 1813-ban született, serdülő korában atyját egy ízben kérte, hogy az eseményről neki beszéljen; de azon kijelentéssel: „ne kérdezz fiam és erről ne beszélj, mert az oly rettenetes, hogy azt elmondani nem lehet“, mindenkoron lezárta a közlést. Édes atyám azontúl kérdést intézni nem mert. És minthogy a család folyton rettegésben élt, semmit sem jegyzett.

Hála azon nemes férfiaknak, kik az ügy tisztázását kezükbe vették. Azok kitartása hiszem, hogy kívánt sikerre fog vezetni.

Szívélyes üdvözetem kijelentésével vagyok

őszinte tisztelettel

Martinovics Béla.